

Central Innovation District: kansen, problemen en de noodzaak van een plan

In Ons Den Haag 2016-6 is aandacht besteed aan de ruimtelijke plannen van en voor onze stad. Heel erg kort samengevat: er komen veel mensen bij en die moeten behoorlijke huisvesting krijgen, in een behoorlijke omgeving. Ook hebben alle inwoners werk en inkomen nodig. En dat terwijl de wereldeconomie snel verandert en de klimaatverandering ervoor zorgt dat vele zekerheden in hoog tempo verdwijnen. Onze stad is niet leeg, integendeel, eigenlijk is er nauwelijks ruimte te vinden om alle doelstellingen te verwezenlijken. Hoe moet dat dan? Dan maar toch de hoogte in of de infrastructuur ondergronds aanleggen of overbouwen?

Op zoek naar plek in de stad om diverse ambities ruimte en vorm te geven heeft men op het stadshuis het Central Innovation District (verder CID) 'uitgevonden'. Daarmee bedoelt men het gebied tussen de stations Laan van NOI, CS en HS, aangevuld met de Binckhorst. Dat gehele gebied heeft nu deze naam gekregen.

Dit is dus niet een 'natuurlijk' afgebakend en samenhangend gebied, zoals bijv. de Vogelwijk, of het Statenkwartier dat wél is. Het is meer een werktitel voor een zeer breed opgezet project, waarvan einddatum en uitkomst niet vaststaan. Wat wij nu hebben weten wij wel; enige kerngetallen: er zijn hier drie kantoorlocaties: Beatrixkwartier, gewaardeerd als de tweede kantoorlocatie van Nederland, Den Haag Nieuw Centrum (nr. 3) en

Den Haag Centrum (nr.17). Circa 63.000 arbeidsplaatsen. De beste binnenstad: 30 miljoen bezoekers per jaar, 1 miljoen overnachtingen! Bovendien 25.000 HBO- en WO-studenten. En dat alles op een oppervlakte van 375 hectare, met vooral wat 'open' ruimte in de Binckhorst.

Gezien al deze getallen lijken de vooruitzichten dan ook goed voor dit hoogwaardige stedelijk knooppunt. Bedenk ook dat Rotterdam, Schiphol, Amsterdam en de universiteiten van Delft, Leiden en Rotterdam dichtbij zijn. De infrastructuur is met auto- en spoorwegen goed op orde.

De conclusie zou kunnen zijn: vooral niets doen en het gebied zich 'vanzelf' laten ontwikkelen. Dat lijkt niet verstandig, want

1. er zullen nog enige tienduizenden inwoners bij komen die moeten worden gehuisvest, een aantal daarvan zeker in het CID. Maar ook daar zijn plekken waar historische verworvenheden niet genegeerd kunnen worden. Bijvoorbeeld het gebied rondom het Binnenhof, het Museumkwartier en het industrieel erfgoed in de Binckhorst;
2. gewaakt moet worden voor de tweedeling in de maatschappij: wel veel aandacht voor de kenniswerkers en de yuppen, maar te weinig voor diegenen die nu eenmaal niet zulke mogelijkheden (gehad) hebben. Wel veel appartementen bouwen voor welgestelde ouderen en geen woningen bouwen voor mensen met een middeninkomen;
3. door de klimaatverandering bestaat veel meer dan vroeger de noodzaak voldoende groen en water te behouden en extra aan te leggen.

Dit alles zal van het gemeentebestuur een veelheid aan maatregelen vergen. Actief beleid om de ontwikkelingen voor alle Hagenaars in goede banen te leiden. Zo is het bijv. de vraag of de Binckhorst als toverwoord kan dienen om alle problemen op te lossen: én de aantallen woningen én de te verwachten bedrijven én een aantrekkelijk woon- en werkmilieu dat bovendien klimaatbestendig is.

De vraag stellen is bijna de vraag beantwoorden. Al die wensen kunnen alleen maar daar verwezenlijkt worden als er duidelijke inrichtingsplannen zijn. Zonder nu terug te willen naar de tijd van de

Binckhorst nu nog een warwinkel van bouwen en vernieuwen.
Foto Casper de Weerd

De voormalige Centrale Werkplaats der PTT, al jaren een broeiplaats voor creativiteit en innovatie. Foto Casper de Weerd

'masterplannen' moet geconstateerd worden dat men alle ambities voor de Binckhorst en het hele CID welhaast niet kan realiseren zonder toch ten minste een idee te geven van waar wat zou moeten komen en zonder de bereidheid te tonen flink te investeren in de openbare ruimte.

Vandaag de dag hanteert de gemeente als startpunt voor een bouwplan vaak een Plan Uitwerkings Kader (verder PUK). Daarin worden de voorwaarden opgenomen waaraan het plan moet voldoen om medewerking van de gemeente te krijgen, alle vergunningen om te mogen bouwen etc. Als men alleen voor elke afzonderlijke locatie een aparte PUK gaat formuleren, is o.i. de kans groot dat het geheel een miskleun wordt: allemaal torens naast elkaar in een gebied waar je dan niet meer 's avonds wilt fietsen of lopen: een gebied waar de relatie tussen wonen en woonomgeving verdwenen is. Dus moet in elke PUK ook een duidelijke visie op de relatie met de omgeving zichtbaar zijn.

Het gebied van het CID wordt sterk bepaald door alle infrastructuur: drie stations, Utrechtse en Rotterdamse Baan, Schenk- en Prins Bernhardviaduct en Trekvlies. Het gebied is daardoor niet één geheel. Het is zaak om per gebied een geschikte werklocatie en/of aantrekkelijke woonomgeving

te scheppen met goede verbindingen onderling en met de rest met de stad.

Voor de woningbouw is een goede aanzet gegeven door concrete locaties aan te wijzen waar nog verdichting kan plaatsvinden: Bezuidenhout-West, het zuidwestelijk gedeelte van de Rivierenbuurt en rond de Grotiusplaats met een overkapping van een klein gedeelte van de Utrechtse baan. Bij dit (bescheiden) plannetje is ook gedacht aan het verblijfsklimaat.

In de plannen voor dit gebied draait het om 'innovatie', maar dat laat zich, uit de aard der zaak, nauwelijks sturen. De garage van Bill Gates is niet reproduceerbaar. Bovendien is het de vraag welke soort innovatie bedoeld wordt. Technische innovatie vindt al volop plaats in Eindhoven, Delft en Leiden Bioscience Park. Bedoelt men een soort innovatie die aansluit op het zeer gekoesterde imago van Den Haag als 'Stad van Vrede en Recht'? Veel van de daarbij behorende instellingen hebben elders in de stad al een plek, namelijk in de internationale zone. Naast 'vrede en recht' wordt vaak ook 'veiligheid' genoemd. Wordt dat het innovatiethema van het CID?

Wergroep Stadsbeeld en Stadsgroen.